

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu EU peníze školám

Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.4.00/21.3569
Šablona:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Název materiálu:	VY_32_INOVACE_14-05_Mezopotámie – pracovní listy
Autor:	Mgr. Lucie Holíková
Ročník:	6.
Datum vytvoření:	10. 2. 2014

Výstižný popis způsobu využití, metodické pokyny:	Žák si procvičí základní znalosti o starověké Mezopotámii. Určeno pro práci ve dvojicích, vyplněný pracovní list je možné vlepit do sešitu namísto klasického zápisu, příp. lze využít jako test k opakování učiva. Pracovní list je možné zařadit teprve po předchozím seznámení žáka s daným učivem.
--	--

Klíčová slova:	Mezopotámie, staroorientální stát, doplňovačka, Nil, hra
Druh učebního materiálu:	pracovní list

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MEZOPOTÁMIE

PŘÍRODNÍ PODMÍNKY, ZEMĚDĚLSTVÍ

Mezopotámie vznikla v povodí dvou řek - ..... a ..... .
Od toho také vznikl její název, neboť v překladu znamená Mezopotámie ..... . Díky těmto dvěma řekám docházelo především v jižní části Mezopotámii k častým ....., a proto museli lidé vybudovat ..... . Zachycenou vodu poté využívali v období sucha. Dostatek vláhy, úrodná půda a teplé podnebí byly důvodem, proč právě zde vzniklo .....

ŘEMESLO, OBCHOD

V Mezopotámii byl nedostatek surovin, dováželo se všechno kromě ..... a ....., které lidé využívali při stavbě domů. Pouze bohatší lidé si mohli dovolit domy z kamene a dřeva. Domy často kvůli velkým horkům neměly žádná .....

JAZYK, PÍSMO A LITERATURA

V Mezopotámii používali nejprve obrázkové, později ..... písmo. Mluvilo se různými podobnými jazyky. Nejznámější literární památkou z Mezopotámie je Epos o .....

VZDĚLANOST, VĚDA A VYNÁLEZY

Školy navštěvovali většinou jenom ..... . Učili se číst, psát, počítat, dále zeměpis a ..... . Psali na ....., proto se škole říkalo „dům tabulek“. Několik tisíc takových tabulek bylo nalezeno v Aššurbanipalově ....., která se nacházela ve městě Ninive.

V matematice používali jak desetinou, tak ..... soustavu (hodina – 60 min, den – 24 hodin, kopa – 60 ks...). Délkové míry odvozovali od rozměrů ..... (palec, loket, sáh...).

Mezi nejvýznamnější vynálezy ze starověké Mezopotámie patří kolo, ... a vůz tažený dobyt看 nebo koňmi.

NÁBOŽENSTVÍ

Centrem náboženství se stalo město Nippur. Lidé byli ..... - to znamená, že věřili ve více bohů. Lidé stavěli vysoké stupňovité stavby, na jejichž vrcholku se nacházel chrám. Tyto stavby se nazývaly ..... . Příkladem těchto staveb je např. babylonská věž.

UMĚNÍ

V Mezopotámii vznikaly první rozsáhlé stavby na světě (paláce, chrámy...). Byla stavěna velkolepá města obehnaná mohutnými ..... . Obyvatelé

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Mezopotámie dokázali vyrobit krásné šperky, sochaři byli zase mistry ve vytváření reliéfů – děl, která mírně vystupují z povrchu.

NEJSTARŠÍ OBDOBÍ MEZOPOTÁMIE

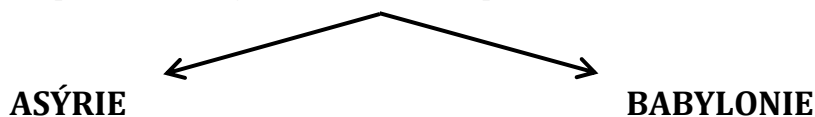
Lidé se již neživilí ....., ale začali se věnovat zemědělství – usadili se na jednom místě a tak začaly vznikat první vesnice. Tyto vesnice se musely bránit před útoky nepřátelských kmenů, a proto byly obehnány mohutnými hradbami. Postupně tyto opevněné vesnice začaly ovládat okolní menší osady – tak začaly v Mezopotámii vznikat první .....

SUMEROVÉ

Jižní část Mezopotámii ovládli na počátku 3. tis.př.n.l. Sumerové – toto území se nazývalo .....

VZNIK DVOU SAMOSTATNÝCH STÁTŮ

Na počátku 2. tis. př.n.l. vznikly na území Mezopotámie 2 samostatné státy:

ASÝRIE

- ☉ sever Mezopotámie
- ☉ hlavní město .....
- ☉ **významný obchod** – zakládání obchodních osad v malé Asii
- ☉ vývoz: látky, vlna, olovo, cín
- ☉ dovoz: zlato, stříbro, měď
- ☉ V 7. st př.n.l. ovládla Asýrie Babylonii
- ☉ král **Aššurbanipal** ovládl Egypt a založil město .....
- ☉ 612 př.n.l. Asýrie zanikla po dobytí .....

BABYLONIE

- ☉ jih Mezopotámie
- ☉ hlavní město .....
- ☉ vznikla kolem roku 1900 př.n.l.
- ☉ nejvýznamnější panovníci:
- ☉ **Chammurapi** – vydal ..... (tresty „oko za oko, zub za zub“)
- ☉ **Nabukadnezar II.** – dobyl hlavní město Izraele – Jeruzalém
- ☉ Babylonie zanikla 539 př.n.l. po dobytí .....

Eufratu	Tigridu
Meziříčí	záplavám
odvodňovací zařízení	zemědělství
rákosu	hlíny
okna	chlapci
přírodopis	hliněné tabulky
knihovně	klínové
Gilgamešovi	šedesátkovou
lidského těla	hrnčířský kruh
polyteisté	zikkuraty
hradbami	lovem a sběrem
městské státy	Sumer
Aššur	Ninive
Babylonií	Babylon
zákoník	Peršany

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MEZOPOTÁMIE - řešení

PŘÍRODNÍ PODMÍNKY, ZEMĚDĚLSTVÍ

Mezopotámie vznikla v povodí dvou řek - **Eufratu** a **Tigridu**. Od toho také vznikl její název, neboť v překladu znamená Mezopotámie **Meziříčí**. Díky těmto dvěma řekám docházelo především v jižní části Mezopotámii k častým **záplavám**, a proto museli lidé vybudovat **odvodňovací zařízení**. Zachycenou vodu poté využívali v období sucha. Dostatek vláhy, úrodná půda a teplé podnebí byly důvodem, proč právě zde vzniklo **zemědělství**.

ŘEMESLO, OBCHOD

V Mezopotámii byl nedostatek surovin, dováželo se všechno kromě **hlíny** a **rákosu**, které lidé využívali při stavbě domů. Pouze bohatší lidé si mohli dovolit domy z kamene a dřeva. Domy často kvůli velkým horkům neměly žádná **okna**.

JAZYK, PÍSMO A LITERATURA

V Mezopotámii používali nejprve obrázkové, později **klínové** písmo. Mluvilo se různými podobnými jazyky. Nejznámější literární památkou z Mezopotámie je Epos o **Gilgamešovi**.

VZDĚLANOST, VĚDA A VYNÁLEZY

Školy navštěvovali většinou jenom **chlapci**. Učili se číst, psát, počítat, dále zeměpis a **přírodopis**. Psali na **hliněné tabulky**, proto se škole říkalo „dům tabulek“. Několik tisíc takových tabulek bylo nalezeno v Aššurbanipalově **knihovně**, která se nacházela ve městě Ninive.

V matematice používali jak desetinou, tak **šedesátkovou** soustavu (hodina – 60 min, den – 24 hodin, kopa – 60 ks...). Délkové míry odvozovali od rozměrů **lidského těla** (palec, loket, sáh...).

Mezi nejvýznamnější vynálezy ze starověké Mezopotámie patří kolo, **hrnčířský kruh** a vůz tažený dobyt看em nebo koňmi.

NÁBOŽENSTVÍ

Centrem náboženství se stalo město Nippur. Lidé byli **polyteisté** - to znamená, že věřili ve více bohů. Lidé stavěli vysoké stupňovité stavby, na jejichž vrcholku se nacházel chrám. Tyto stavby se nazývaly **zikkuraty**. Příkladem těchto staveb je např. babylonská věž.

UMĚNÍ

V Mezopotámii vznikaly první rozsáhlé stavby na světě (paláce, chrámy...). Byla stavěna velkolepá města obehnaná mohutnými **hradbami**. Obyvatelé Mezopotámie dokázali vyrobit krásné šperky, sochaři byli zase mistry ve vytváření reliéfů – děl, která mírně vystupují z povrchu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NEJSTARŠÍ OBDOBÍ MEZOPOTÁMIE

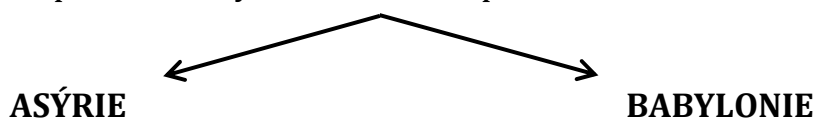
Lidé se již neživil **lovem a sběrem**, ale začali se věnovat zemědělství – usadili se na jednom místě a tak začaly vznikat první vesnice. Tyto vesnice se musely bránit před útoky nepřátelských kmenů, a proto byly obehnané mohutnými hradbami. Postupně tyto opevněné vesnice začaly ovládat okolní menší osady – tak začaly v Mezopotámii vznikat první **městské státy**.

SUMEROVÉ

Jižní část Mezopotámii ovládli na počátku 3. tis.př.n.l. Sumerové – toto území se nazývalo **Sumer**.

VZNIK DVOU SAMOSTATNÝCH STÁTŮ

Na počátku 2. tis. př.n.l. vznikly na území Mezopotámie 2 samostatné státy:

ASÝRIE

- ☉ sever Mezopotámie
- ☉ hlavní město **Aššur**
- ☉ **významný obchod** – zakládání obchodních osad v malé Asii
- ☉ vývoz: látky, vlna, olovo, cín
- ☉ dovoz: zlato, stříbro, měď
- ☉ V 7. st př.n.l. ovládla Asýrie Babylonii
- ☉ král **Aššurbanipal** ovládl Egypt a založil město **Ninive**
- ☉ 612 př.n.l. Asýrie zanikla po dobytí **Babylonií**

BABYLONIE

- ☉ jih Mezopotámie
- ☉ hlavní město **Babylonie**
- ☉ vznikla kolem roku 1900 př.n.l.
- ☉ nejvýznamnější panovníci:
- ☉ **Chammurapi** – vydal **zákoník** (tresty „oko za oko, zub za zub“)
- ☉ **Nabukadnezar II.** – dobyl hlavní město Izraele – Jeruzalém
- ☉ Babylonie zanikla 539 př.n.l. po dobytí **Peršany**

Metodické pokyny:

Žáci pracují ve dvojicích. Každá dvojice obdrží pracovní list. Jeden z dvojice je „zapisovatel“, druhý je „běžec“. Na chodbu, příp. do zadní části třídy umístíme rozstříhané papírky s hesly (viz tabulka na str. 4). Úkolem běžce je zapamatovat si co nejvíce hesel a nahlásit je zapisovateli. Zapisovatel přitom nesmí opustit své místo, běžec nesmí papírky přemísťovat, může se k papírkům vracet, kolikrát bude chtít. Když získá dvojice všechna hesla, společně se snaží doplnit je na prázdná místa v textu. Nejrychlejší dvojice, která vše správně doplnila, může být odměněna jedničkou.

Materiál lze použít jako pracovní list k procvičení daného učiva, případně po doplnění chybějících slov vlepit namísto klasického zápisu do sešitu.

Doporučuji rozdělit práci s textem do dvou vyučovacích hodin.

Použité zdroje:

- *Dějepis 6: Pravěk a starověk.* Praha: SPN, 2012. ISBN 51411/3.